

Vrijednost čestog spominjanja Allaha (Medina)

Hatib: dr. Ali ibn Abdurrahman el-Huzejfi

11. muharrem 1443. po Hidžri / 20. august 2021.

Hvala Allahu, Vladaru, Svetom, Onome Koji je bez nedostataka, Uzvišenom i Plemenitom, našem Gospodaru, sveta su imena Njegova, uzvišena su svojstva Njegova. On je hvaljen onoliko koliko je sam Sebe pohvalio, mi Ga ne možemo pohvaliti onoliko koliko On zaslužuje. Njemu pripada hvala na dunjaluku i ahiretu, trajno i vječno. Zahvaljujem svom Gospodaru na blagodatima i dobrima kojima nas je darovao, koje znamo i ne znamo. On je vlasnik svih blagodati. Svjedočim da nema boga osim Allaha, Jedinog, Koji nema druga, Silnog, Kojem se niko ne može suprotstaviti, i svjedočim da je naš vjerovjesnik i prvak Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem, Njegov rob i poslanik, poslan sa jasnim svjetlom, kojim je Allah suzbio mnogoboštvo i zabludu. Allahu moj, smiluj se, spasi i blagoslovi Svoga roba i poslanika Muhammeda, njegovu porodicu i plemenite ashabe. Bojte se Allaha, tražite Njegovu blizinu činjenjem dobrih djela, preziranjem i ostavljanjem grijeha. Ko se bude Allaha bojao, On će ga zaštititi, a ko bude slijedio svoje strasti i dā prednost ovom nad onim svijetom, upropastio je sebe i izgubio je vječni užitek na ahiretu. Uzvišeni kaže: "... onda će onome koji je obijestan bio i život na ovome svijetu više volio Džehennem prebivalište postati sigurno. A onome koji je pred dostojanstvom Gospodara svoga strepio i dušu od prohtjeva uzdržao Džennet će boravište biti sigurno." (En-Naziat, 37–41)

O muslimani, Allah vas naziva vjernicima, najboljim svojstvom kojim čovjek može biti opisan, i poziva da Mu se približite čineći dobra djela i čuvajući ih od onoga što će ih poništiti i umanjiti njihovu vrijednost. Uzvišeni kaže: "O vjernici, Allaha se bojte i nastojte da Mu se umilite i na Putu Njegovu se borite da biste postigli što želite." (El-Maida, 35)

El-vesila – sredstvo umiljavanja Allahu, spomenuta u ajetu, označava svako pobožno djelo, činjenje dobrih djela i ostavljanje zabrana, a obuhvata, svojim značenjem, i sredstva za činjenje pobožnih djela. Djelo koje objedinjuje sve vrste pobožnih djela, koje čuva od kazni, najsveobuhvatniji put za činjenje dobra i tvrđava koja štiti od propasti i zla jeste zikrullah – spominjanje, slavljenje, hvaljenje Allaha. On upotpunjuje farzove i vadžibe, nadoknađuje nedostatke u ibadetima, uvećava nagradu za dobra djela i briše grijeha i loša djela. Dovoljno mu je nagrade, vrijednosti i počasti to što ga je Allah učinio sastavnim dijelom namaza, hadža i drugih oblika pokornosti, i što je propisan u svim situacijama. Prvi i osnovni temelj vjere, kelimei-šehadet – ešhedu en la ilahe illallah, sadrži zikrullah, a svi propisi i norme njegovi su tumači i ogranci.

Svjedočenje da nema boga osim Allaha predstavlja tevhidul-ma’bud – izdvajanje jedinog i istinitog Boga, Allaha, u smislu obožavanja, a svjedočenje da je Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem, Allahov poslanik predstavlja tevhidul-metbu – izdvajanje poslanika u smislu njegovog slijedenja. Uzvišeni kaže: “O vjernici, ne odlučujte se ni za što dok za to ne upitate Allaha i Poslanika Njegova, i bojte se Allaha! Allah, zaista, sve čuje i sve zna.” (El-Hudžurat, 1)

Allah, džellešanuhu, ni u jednom ibadetu koji je propisao ne zahtijeva mnoštvo i povećanje, kao što je to slučaj sa zikrullahom, za koji je rekao: “O vjernici, mnogo Allaha spominjite i hvalite, i ujutro i navečer Ga veličajte” (El-Ahzab, 41–42), osim što se sličan zahtjev prenosi i za salavat na Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, u hadisu: “Donosite što više salavata na mene petkom, jer vaši salavati meni se predočavaju” (Hadis je vjerodostojan i bilježe ga Ahmed, Ebu Davud i Ibn Hibban od Evisa ibn Evisa, radijallahu anhu), i u hadisu: “Ko na mene donese jedan salavat, Allah će na njega donijeti deset salavata, obrisat će mu deset grijeha i uzdignut će ga za deset stepeni.” Salavat na Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, vid je oduživanja našem Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, i dova za sve što je učinio za vjeru, i borio se na njenom putu najpotpunije što je mogao, i za svako dobro i iskreni savjet koji je podario ummetu. Svako dobro djelo koje musliman uradi i nagrada za to djelo

zasluga su Allahovog poslanika, i put prema Džennetu je njegov put. O vrijednosti zikra govore riječi Uzvišenog: "... i Allaha mnogo spominjite, da biste postigli što želite" (El-Džuma, 10), i riječi Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem: "Primjer onoga koji spominje Allaha i onoga koji Ga ne spominje je kao primjer živog i mrtvog čovjeka." (Buhari i Muslim) Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: "Hoćete li da vas obavijestim o vašem najvrednijem djelu, najčišćem kod vašeg Gospodara, koje će vas uzdići na najviše deredže i koje je bolje za vas od dijeljenja zlata i srebra, i bolje od toga da se sukobite s neprijateljem i ubijate ih i oni vas ubijaju?" Rekli su: "Da, Allahov Poslaniče, želimo." Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče im: "To djelo je zikrullah." (Hadis je vjerodostojan i bilježe ga Ahmed, Tirmizi i Hakim od Ebu Derdaa, radijallahu anhu.) Ebu Seid el-Hudri, radijallahu anhu, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, upitan: "Ko će imati najveću deredžu kod Allaha na Sudnjem danu?", pa je rekao: "Oni koji Allaha puno spominju." (Tirmizi) Abdullah ibn Muslim, radijallahu anhu, rekao je: "Neki je čovjek došao kod Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i rekao: 'Allahov Poslaniče, islamskih propisa je mnogo i to nam stvara poteškoću, pa možeš li nas uputiti na neko sveobuhvatno djelo kojeg ćemo se pridržavati?' Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče mu: 'Neka tvoj jezik uvijek bude vlažan od spominjanja Allaha.'" (Ahmed, Tirmizi, Ibn Madža i Ibn Hibban) Zikr čisti ljudska djela, nadoknađuje njihove nedostatke i briše grijeh. Zikr ima tri nivoa.

Prvi nivo, spominjanje Allaha srcem, za koje Uzvišeni Allah daje nagradu, iz Svoje darežljivosti i plemenitosti. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: "Rekao je Allah: 'Ja se prema Svom robu ophodim onako kako on misli o Meni, i Ja sam s njim kada god Me spomene. Ako Me spomene u sebi, i Ja njega spomenem u Sebi.'" (Buhari i Muslim)

Drugi ili srednji nivo, spominjanje Allaha jezikom, uz djelimičnu odsutnost srca. Onaj ko spominje Allaha jezikom, čini veliko dobro, a nagradu za njega ne zna niko osim Allaha, i ona je veća od nagrade za prvi nivo, jer u njemu, osim srca, učestvuje i jezik. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: "Čovjek izgovori riječi, kojima se postiže

Allahovo zadovoljstvo, ne pridajući im pažnju, a Allah ga zbog njih uzdigne na stepene.” (Buhari)

Treći nivo, spominjanje Allaha jezikom i srcem u isto vrijeme, te razmišljanje o njegovim značenjima i svijest o Allahovoj veličini. Ovaj nivo je najveći nivo, i onaj ko ga čini, pretekao je druge u dobrim djelima i postigao je najveće deredže. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: “Čovjek koji posvjedoči da nema boga osim Allaha i da sam ja Njegov poslanik, iskreno iz svoga srca, i ustraje u tome do smrti, ući će u Džennet.” (Ahmed) U ovom hadisu govori se o podudarnosti jezika i srca u spominjanju Allaha. Ebu Hurejra, radijallahu anhu, prenosi da mu je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: “Koga sretneš iza ovog zida, a svjedoči da nema boga osim Allaha, čvrsto vjerujući svojim srcem u te riječi, obraduj ga Džennetom.” (Muslim)

Značenje “zikrullaha” je spominjanje veličanje i hvaljenje Gospodara, uzvišen neka je, učenjem tehlila (la ilahe illallah), tekbira (Allahu ekber), tahmida (elhamdulillah), tesbiha (subhanallah), izgovaranjem riječi la havle ve la kuvvete illa billahil-azim, mnoštvom istigfara (traženja oprost), učenjem dove. Donošenje salavata na Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, spada u zikr, kao i negiranje svih nedostataka i mahana našem Gospodaru i svega što ne priliči Njegovoj uzvišenosti, veličini, snazi, gordosti, savršenstvu, i negiranje bilo kakve sličnosti između Njega i Njegovih stvorenja. Najvredniji oblik veličanja i hvaljenja Gospodara svjetova jeste veličanje i hvaljenje Njegovim lijepim imenima, savršenim svojstvima i mudrim djelima, kao što je to slučaj sa Ajetul-Kursijjom, i završetkom sure El-Hašr, i veličanje Gospodara spominjanjem Njegovih blagodati prema stvorenjima.

Uzvišeni kaže: “O ljudi, sjetite se milosti kojom vas Allah obasipa. Postoji li, osim Allaha, ikakav drugi stvoritelj koji vas sa neba i iz zemlje opskrbljuje? Osim Njega nema drugog boga, pa kuda se onda odmećete?” (Fatir, 3)

“I sjetite se Allahove milosti prema vama kada ste bili jedni drugima neprijatelji, pa je On složio srca vaša i vi ste postali, milošću Njegovom, prijatelji; i bili ste na ivici vatrene jame, pa vas je On nje spasio. Tako vam Allah objašnjava Svoje dokaze, da biste na Pravom putu istrajali.” (Ali Imran, 103)

Zikr je lahak na jeziku, a težak na mizanu – ahiretskoj vagi. On će dati svoje plodove, očistiti srca i popraviti djela samo ukoliko se temelji na ljubavi prema Allahu i ljubavi prema Njegovom Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem. Najbolji zikr je učenje Kur’ana, jer Kur’an sadrži sve oblike hvaljenja i veličanja Gospodara, spominjanja blagodati, detalje šerijatskih propisa, podsticanje na svako dobro i upozorenje na svako zlo.

O muslimani, ovo je zikr sa svim svojim dobrotama, blagoslovima, koristima i svjetlošću, a nagrada za njega je ono što oko nije vidjelo i što ljudsko srce nije osjetilo. O nagradi za zikrullah govore sljedeći hadisi. Ebu Hurejra, radijallahu anhu, prenosi da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: “Ko kaže: ‘La ilahe illallahu vahdehu la šerike lehu, lehul-mulku ve lehul-hamdu, ve huve ala kulli šej’in kadir’ na početku dana, deset puta, imat će nagradu kao da je oslobodio deset robova, i bit će mu upisano stotinu dobrih djela i obrisano stotinu grijeha, i bit će zaštićen od šejtana u tom danu sve dok ne omrkne. Bolji od njega je samo onaj ko to izgovori više puta.” (Buhari i Muslim)

Ummu Hani, radijallahu anha, kazala je: “Rekla sam: ‘Allahov Poslaniče, preporuči mi neko djelo koje mogu činiti sjedeći’, pa mi je rekao: ‘Stotinu puta izgovori ‘subhanallah’, to je kao da si oslobodila stotinu robova iz potomstva Ismaila, alejhis-selam, i stotinu puta izgovori ‘elhamdulillah’, to je kao da si opremila stotinu konja za borbu na Allahovom putu, i stotinu puta izgovori ‘Allahu ekber’, to je kao da si pripremila stotinu deva za žrtvovanje, koje su primljene kod Allaha, i stotinu puta izgovori ‘la ilahe illallah’, ispunit ćeš prostor između nebesa i Zemlje.’” (Ahmed, Nesai i Hakim, hasen)

Nu'man ibn Bešir, radijallahu anhu, prenosi da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Od riječi kojima slavite i veličate Allaha jesu riječi 'subhanallah', 'elhamdulillah' i 'la ilahe illallah', a kada ih izgovorite, one se uspnu do Arša, i zuje kao što pčela zuji, kazujući o onome ko ih je izgovorio." (Ibn Madža i Hakim, sahih)

Muaz, radijallahu anhu, prenosi da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Ni za čim stanovnici Dženneta neće žaliti kao što će žaliti za trenutkom koji im je prošao a u njemu nisu spominjali Allaha" (Taberani, sahih), tj. žalit će kada vide koliku je nagradu Allah pripremio za zikr i pored njegove lahkoće. Nagrada za zikrullah – spominjanje Allaha jeste i to da će Allah onoga koji Ga bude spominjao zaštititi od šejtana.

Haris ibn Haris el-Ešari, radijallahu anhu, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Allah je Jahjau, sinu Zekerijjaovom, objavio da naredi svom narodu da čini pet stvari, a jedna od njih je zikrullah. Primjer onoga koji spominje Allaha je kao primjer čovjeka kojeg su slijedili njegovi neprijatelji, pa se on sklonio u sigurnu tvrđavu i spasio se od njih. Isto tako čovjek se ne može spasiti od šejtana osim zikrullahom." (Tirmizi, Ibn Hibban i Hakim, sahih)

Najveća nagrada za zikrullah je ulazak u Džennet i spas od Vatre, a Allahovo zadovoljstvo veće je od toga. Allah će onoga koji Ga bude spominjao spasiti od nevolja, iskušenja i opasnosti. Uzvišeni kaže o Junusu, alejhis-salam: "... i da nije bio jedan od onih koji Allaha hvale, sigurno bi ostao u utrobi njenoj do Dana kad će svi biti oživljeni." (Es-Saffat, 143–144)

Za zikrullah su predviđene i sljedeće nagrade:

– Lijep spomen na dunjaluku i ahiretu. Allah, džellešanuhu, kaže: "Sjećajte se vi Mene, i Ja ću se vas sjetiti, i zahvaljujte Mi, i na blagodatima Mojim nemojte neblagodarni biti!" (El-Bekara, 152)

– Jačanje duha i tijela, pomoć u izvršavanju ibadeta i zaštita od činjenja harama, i olakšavanje stjecanja opskrbe. Abdullah ibn Amr, radijallahu anhu, prenosi da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Nuh, alejhis-selam, rekao je svom sinu: 'Oporučujem ti dvije vrste zikra: subhanallah i elhamdulillah, tim riječima Allaha mole i slave sva Njegova stvorenja, i zbog njih Allah opskrbljuje stvorenja.'" (Nesai i Hakim, sahih)

– Zaštita od licemjerstva, koje se smatra jednim od najvećih iskušenja u vjeri.

Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, birao je jezgrovite riječi u dovama i zikrullahu. Jedna od jezgrovitih dova kojoj je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, podučio Džuvejrijju bint Haris, radijallahu anha, jeste dova: "Subhanallahi ve bi hamdihi, adede halkihi ve rida nefsihi, ve zinete aršihi ve midade kelimatih. (Neka je slavljn Allah i hvaljen onoliko koliko je Njegovih stvorenja, i koliko je zadovoljan, i koliko je težak Njegov Arš i koliko je tinte za Njegove riječi.)" (Muslim)

Umama, radijallahu anha, kazuje: "Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao mi je: 'Hoćeš li da te podučim koji je najbolji zikr, u danu i noći? Subhanallahi adede ma halek, ve subhanallahi mil'e ma halek, ve subhanallah adede kulli šej', ve subhanallah mil'e kulli šej', ve subhanallahi adede ma ahsa kitabuhu, ve subhanllah mil'e ma ahsa kitabuhu. Vel-hamdulillahi adede ma halek, vel-hamdulillahi mil'e ma halek, vel-hamdulillahi adede kulli šej', vel-hamdulillahi mil'e kulli šej', vel-hamdulillahi adede ma ahsa kitabuhu, velhamdulillahi mil'e ma ahsa kitabuhu.'" (Neka je slavljn Allah onoliko koliko ima Njegovih stvorenja i neka je slavljn Allah koliko je dovoljno da se ispuni sve što je stvorio i slavljn neka je Allah koliki je broj svega postojećeg i neka je slavljn Allah koliko je dovoljno da ispuni sve postojeće i neka je slavljn Allah koliko ima pobrojanih stvorenja u Zaštićenoj ploči (Levhi-mahfuzu). Neka je hvaljen Allah onoliko koliko ima Njegovih stvorenja i neka je hvaljen Allah koliko je dovoljno da se ispuni sve što je stvorio i hvaljen neka je Allah koliki je broj svega postojećeg i neka je hvaljen Allah koliko je dovoljno da ispuni sve postojeće i neka je hvaljen Allah koliko ima pobrojanih stvorenja u Zaštićenoj

ploči.) (Bezzar i Taberani, hasen) Uzvišeni kaže: “... i muškarcima koji često spominju Allaha i ženama koje često spominju Allaha – Allah je, doista, za sve njih oprost i veliku nagradu pripremio.” (El-Ahzab, 35)

O vjernici, potražite kod Allaha utočište od nemarnosti, zapostavljanja istine i lažnog nadanja. Svakom od vas propisan je edžel, smrtni čas, koji približava ono što je daleko i uništava ono što je novo. Allah vam je naredio da slijedite Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, riječima: “Vi u Allahovom Poslaniku imate divan uzor za onoga koji se nada Allahovoj milosti i nagradi na onome svijetu, i koji često Allaha spominje.” (El-Ahzab, 21)

Aiša, radijallahu anha, rekla je: “Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, spominjao je Allaha u svim situacijama.” (Muslim)

Zejd b. Eslem kazuje: “Musa, alejhis-selam, rekao je: ‘Gospodaru moj, podario si mi mnoge blagodati, pa me uputi i da Ti mnogo zahvaljujem!’, pa mu je Uzvišeni odgovorio: ‘Mnogo Me spominji i zikr čini, pa ako tako postupiš, bit ćeš Mi zahvalan, a ako zaboraviš na Mene, bit ćeš nezahvalan.’” (Bejheki, *Šuabul-iman*)

Naši ispravni prethodnici spominjali su Uzvišenog Allaha u svim situacijama, kontinuirano, zbog njihove potpune i iskrene ljubavi prema Allahu. Prenosi se da je Ebu Hurejre imao uže sa hiljadu čvorova, i ne bi zaspao dok ne bi upotpunio svoj uobičajeni broj zikra, pomažući se njime u brojanju. (Ebu Nuajm, *Hiljetul-evlija*). Ibn Sirin je često izgovarao: “Subhanallahil-azim”, a Halid b. Mi’dan je, pored toga što je mnogo učio Kur’an, svaki dan po četrdeset hiljada puta Allaha veličao izgovarajući “subhanallah”. (Ebu Nuajm, *Hiljetul-evlija*)

U današnjem vremenu svaki musliman ima prijeku potrebu za zikrom, zbog postojanja mnogih fitni i iskušenja, kao i zbog toga što je mnoga srca zadesio nemar i obmanutost ukrasima i ljepotama dunjaluka, i što su izložena raznim strastima i sumnjama. Svaki musliman trebao bi da nabavi i posjeduje određene zbirke dova i

"KOLIKO GOD ZNAČAJNA ULOGA HATIBA BILA ZA USPJEH NJEGOVE HUTBE,
NIŠTA MANJE NE ZAOSTAJE NI ODABIR TEME, ODNOSNO MATERIJE
KOJU TOKOM HUTBE ELABORIRA." (PREPOROD)

HUTBE

zikrova kako bi iz njih naučio određene korisne zikrove i praktikovao ih, a jedna od najkorisnijih zbirki jeste i knjiga *Tuhfetuz-zakirin*, ali i mnoge druge.

Donosite salavate na Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, podarenu milost i nepresušnu blagodat, to vam je naredba od vašeg Gospodara, Koji je objavio: "Allah i meleki Njegovi blagosiljaju Vjerovjesnika. O vjernici, blagosiljajte ga i vi i šaljte mu pozdrav!" (El-Ahzab, 56)

Allah podario blagoslov meni i vama u časnom Kur'anu, i okoristio mene i vas njegovim ajetima i mudrom opomenom. Rekoh ovo i od Allaha Uzvišenog tražim oprost za sebe, vas i sve muslimane od svakog grijeha, a tražite i vi, On mnogo prašta i milostiv je.

